

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejemati:

celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5:50
na mesec 1:90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, (I. nadstropje levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne in praznike.

Inserati izhajajo: peterostopna petlet vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodnevne vposlatve naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6:50
na mesec 2:30

za Nemčijo:

celo leto K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 30—

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znakma. Upravnistvo: Knaflcova ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Revolta v deželnem zboru!

V deželnem zboru je klerikalno nasilstvo potisnilo narodno - napredno stranko v tak položaj, da so poslanci te stranke v obrambo postavili svoje volilceve morali poseči po najskrajnejšem sredstvu, ki ga ima manjšina na razpolaganje.

Ko so narodno - napredni poslanci videli, da so klerikalci s Šukljejem na čelu prelomili postavbo, so sešli po obstrukciji.

Klerikalno postavbomstvo.

Predlog, naj se razveljavi mandata zakonito in pravilno izvoljenih poslancev Lenarčiča in Višničarja, je politično lopovstvo, kakršnega so doslej v Avstriji storili samo italijanski banditi.

Videč odpor naprednih poslancev, so si klerikalci izmislili zvijačo, da bi vneli naprednjake v svoje zanjke. Šusteršič je stavil zvijačni predlog, naj se stvar odstopi ustavnemu odseku, ki naj izdela reformo volilnega reda.

Po postavi je za sprejetje tega predloga treba kvalificirane večine. Deželni glavar Šuklje je prisegel, da se bo ravnal po postavi, je pri ti priliki dokazal svojo brezobraznost in pristranost. Dasi je postava jasna, je dal Šuklje ta predlog na glasovanje, čeprav so naprednjaki in Nemci zapustili dvorano, in vsled tega ni bilo v zbornici po zakonu predpisanih dveh tretjin poslancev.

Šuklje postavolomec

Šuklje je s tem postopanjem prelomil postavbo in pomagal izvršiti nasilstvo, političen zločin najgrije vrste. Kakor ima vsak posamezen človek ne le pravico, nego tudi dolžnost, da se proti nasilstvu in krivici brani, tako in v še večji meri ima to pravico in dolžnost vsaka stranka. Šuklje je prelomil postavbo in je s tem pokazal, da ni vreden, da sedi kot zaupnik krone na mestu deželnega glavarja; in klerikalna stranka je storila zločin in lopovstvo, ki je tako, da je bil na to le en sam odgovor: hrupna obstrukcija.

V silobranu.

Napredni poslanci so hoteli dostojno obstrukcijo — hoteli so z obstrukcijskimi sredstvi preprečiti nadaljnje zborovanje. Poslanec Turk je začel tolči na činele, da je bilo veselje. Za premembo je vzel ragljo in trobento. Poslanec Zupančič je trobil na avtomobilsko hupo. Turk in Zupančič sta delala vse to z bonhomijo, s tisto dobrovoljnostjo, ki razlikuje izobraženega človeka od zabljenega in zverine.

Bombe.

Nekaj časa so se klerikalci premagovali in pustili Turka in Zupančiča obstrukciji. Počasi pa so postali nervozni. Stikali so glave in letali k Šukljeju in razvedelo se je, da hočejo storiti novo nasilstvo in Turka in Zupančiča izključiti od seje in eventualno tudi vse druge napredne poslance.

Zoper to novo nasilstvo so dobili klerikalci odgovor v obliki smrtdljivih bomb. Poslanec Turk je začel metati smrtdljive bombe. Metal jih je na tla. Po zbornici je nastal silen, neznosen smrad, tako da je ob-

činstvu na galeriji kar slabo prihajalo. Lampe je bil ves zelen, drugi klerikalci so si tiščali nosove in na posled je vse zapustilo dvorano.

Pegan — napadalec

Deželni odbornik (!) Pegan je bil prvi poslanec, ki je s surovno silo napadel poslanca Turka. Pegan je pobral na tla vrženo šinkbombo in jo vržal v poslanca Turka. Zaslužil je, da bi ga Turk zbil in zmikastil, kakor psa. Toda Turk je premagal svojo opravičeno jezo, povedal pa je Peganu take, da jih bo pomnil. Turk je rekel: Protestiram z ogorčenjem! To je nezaslišan škandal. Jaz se ne bojim ne hudice, ne briča, še manj pa ljubljanskega Pegana. Sram bodi Pegana, da kot akademik in doktor tako postopa. Kot olikan človek ne dam takega odgovora, kot ga zasluži.

Pegan se je splazil v stran, ves zelen in trepetajoč.

Izključenje.

Šuklje je prekinil sejo in sklical disciplinarni odsek, da naj sklene izključenje posl. Zupančiča zaradi trobentanja in metanja šinkbombe in poslanca Turka zaradi zbijanja s činelami, ragljo in metanja šinkbombe.

Odsek, v katerem imajo seveda klerikalci večino, je sklenil, izključiti Zupančiča in Turka od treh sej in izreči dr. Novaku grajo.

Izpraznjenje galerije.

Šuklje je dal galerije izprazniti in je odredil tajno sejo. Galerija je viharno demonstrirala. Čuli so se kliči: Pereat klerikalci! Ven s Šukljejem! Banditi ste, ne poslanci! Pravico kradete! Lopovi! Šukljeta vrzite ven!

Le počasi je bilo mogoče izprazniti galerije. Tudi poročevalci časnikov so se morali odstraniti in Šuklje je dal zakleniti vsa vrata, tako da je bila onemogočena sploh vsaka komunikacija med poslanci in občinstvom, kar je zopet nepostavno. Galerijsko občinstvo je odšlo burno kliče: Živio Turk, živio Zupančič!

Napad na Turka.

Ko je Šuklje naznanil, da je odsek sklenil, izključiti posl. Zupančiča in posl. Turka za tri seje, sta ta dva izjavila, da ne gresta iz zbornice. V disciplinarnem statutu ni nikjer nobene določbe glede izvršitve izključenja in hudodelstvo je torej, dotakniti se kakoga poslanca, ker te pravice statut nikomur ne daje.

Turk je dejal: Vi ste postavbo prelomili, Vi ste nam ukradli našo pravico in zato se ne umaknem nobeni sili in ne grem ven. Tudi Zupančič je izjavil, da ne gre, in da se sklicuje na disciplinarni statut.

Tedaj pa je tisti Šuklje, ki je prisegel, da bo spoštoval postavbo, storil novo zakonolomstvo in poklical biriče, da bi Turka in Zupančiča ven vrgli.

Boj z biriči.

Šuklje je imel že pripravljene paznike iz prisilne delavnice.

Devet biričev je planilo na Turka, ravno ko je ta tolkel s činelami. Planili so kot zverine na Turka in ga hudo poškodovali na roki. A Turk se jih je kakor lev otresel in jih je odpodil v stran.

Na Šukljejev migljaj so biriči potem drugič napadli Turka. Na desni od njega je stal dr. Oražen, na levi dr. Novak, tako da biriči niso mogli do Turka. Zato so poskusili odmakniti mu klop. Pa Turk je mož za še kaj več kot devet biričev. »Kdor pride blizu bo tako odletel, da se ne bo več pobral« jima je zažugal Turk in ubranil se je vseh napadov.

Biriči so Turku razpraskali roko in zvrili prste tako, da je bil ves krvav in da mu je roka silno otekla. Dr. Oražen je pozneje ranjeno roko izpiral in jo obvezal. Menda so se Šukljevi biriči nalašč lotili desne roke Turkove, da bi junaški Turk postal nezmožen za boj. Sluge so pač izpolnili povelja Šukljejeva, obžalovati jih je, da so dobili taka povelja, ali brez posledice to ne bo ostalo.

Lampetova nesramnost.

Grizasti Lampe se je dolgo premagoval. Kakor škorpion se je zviljal na svojem sedežu. Naposled ga je prirojena hudobija le speljala in začel je pikati Turka, da so pazniki iz prisilne delavnice v zbornici. V vsakem drugem parlamentu bi bil Lampe za svoj nesramnost dobil tako po čeljustih, da bi ga ostalo le kupček blata. Turk pa se ni spozabil, zavedal se je dolžnosti, ki jih ima močan človek proti takemu pohabljenecu, kakor je Lampe, ki komaj lazi in ki bo tako v kratkem eksplodiral od same hudobije.

Turk je planil pred Lampeta, ki se je tresel kakor šiba v vetru in zaklical nanj: »Morda spadate vi v prisilno delavnico, ne pa jaz. Jaz sem pošten obrtnik, oče in davkoplačevalec, in vi mi bodele tako govorili. Kaj takega morete reči le vi, ki ste začarani kakor največja baraba. Meni se smilite in studite se mi, da bi se vas dotaknil. Če bi bil moj sin tu, vam razpraska vaš glasil in bi Vas tako brenil, da bi bili še na drugi nogi krumpasti.

Nov napad.

Šukljejevi biriči so se vnovič zbrali in se zaleteli v Turka, pa jih je vzlele ranjeni roki vse razgnal.

K Šukljeju obrnjen je klical Turk: Vi lomite postavbo! Vi nam kradete pravico. Sluge nimajo tukaj nič iskati. Vzeli so mi činele iz rok. To je tatvina! Ukradli ste mi mojo last. To je infamno lopovstvo kar počenjate. Vi niste vredni, da ste dež. glavar.

Disciplinarni odsek.

Disciplinarni odsek je medtem imel zopet sejo. Šele zdaj je sklenil, izključiti poslanca Turka in poslanca Zupančiča in ne že prej, kakor je trdil Šuklje. Izključiti je hotel ta odsek tudi Wilfana, Novaka in Gangla, pa si je premislil.

Moralična zaušnica Šukljeju.

Šuklje je zahteval naj Turk zapusti zbornico, drugače da ga bo naznanil državnemu pravdnistvu.

Turk: Vi me lahko stokrat naznanite državnemu pravdnistvu. Spravite me v ječo ali na vešala. Sili in krivici se ne udam. Pravice moj volilcev ne boste kratili. Z lepo besedo se pri meni kaj doseže, s silo in krivico pa nič.

In ko je Šuklje na svoj brezobrazni način še nekaj rekel, je dobil tako moralčno zaušnico, da je

skoraj znak padel. Turk je planil pokonec in je zaklical Šukljeju:

»Tak človek hoče kaj govoriti, ki si je od prijatelja izposodil sto goldinarjev, pa jih je utajil!«

Kakor bi ga bila pest zadela v obraz, tako je to očitjanje uplivalo na Šukljeja. Prebledel je, kakor smrt, premikal ustnice, pa ni mogel spraviti nobene besede iz sebe.

Turk pa je zaradi poškodbe svoje roke kot zmagovalca z Zupančičem zapustil dvorano.

Zadnje zakonolomstvo Šukljejevo.

Po odhodu Turka in Zupančiča, se je seja nadaljevala. Čitanih je bilo več interpelacij. Šuklje je vnovič prelomil postavbo in eskamotiral narodno - napredne nujne predloge, češ, da jih bo dal utemeljevati, kadar bo sam hotel.

Svaka sila do vremena. S tem novim činom je Šuklje izčrpal potrpežljivost narodno - naprednih poslancev. Ko je bila ob pol 8. zvečer seja končana, so se razšli poslanci narodno - napredne stranke s trdnim namenom, da Šuklje ne sme več biti deželni glavar.

V ognju.

Galerije deželnozbornske dvorane niso bile posebno obiskane, ko je ob 9. uri dopoldan deželni glavar Šuklje otvoril sejo. Narodno - napredni poslanci so se zbrali polnoštevilno ter povsem mirno pričakovali, kaj pride. Ni pa bilo tako mirno na klerikalni strani, kjer so se ves čas vršili tihi razgovori, ki so pričali, da klerikalci nemožno pričakujejo nekaj, o čemer niso vsi enakega mnenja in pričakovanja. Po rešitvi formalnih točk je glavar v grobni tišini otvoril verifikacijsko debato. Za poročevalsko mizo se je postavil poročevalec dr. Pegan. Podal je suhoparno in plitko poročilo verifikacijskega odseka, ki je vsebovalo glavno točko: razveljavljanje mandatov Višnikar in Lenarčič. Dr. Pegan je sam čutil, da je njegovo stališče slabo podkovan, govoril je svoje fraze s plahim glasom in dr. Trillerjev medklie, da je zadeva v razsodbi državnega sodišča pojasnjena, ga je spravilo z konteksta. Proti redkim medklieom z napredne klopi, ki pa so zadeli v črno, se je ubože mogel braniti le z milo prošnjo, naj se ga pusti govoriti. S klerikalne strani ni bilo običajnih salv pritrjevanja, dasi so klerikalni poslanci na to dobro dresirani. Dr. Peganov kisli obraz, strah pred blamažo, pa tudi zavest, da se dela vnebovpijoča krivica, vse to je davilo grlo celo možem, ki so nasilstej vajeni. Dr. Peganovo poročilo ga diskvalificira kot pravnika in parlamentarca, in bilo je zanimivo opazovati, kako je dr. Šusteršič prezirljivo motril svojega mladega tekmeča, ki si je s svojim govorom sam vzel parlamentarno čast.

Da so občutki dr. Šusteršiča res taki, to je pokazal njegov govor. Poročevalec je dal v nič, da je bilo veselje, dr. Pegan pa je ponižno spravljal. Šusteršič ta dan ni imel z govorniškega stališča srečnega nastopa. Niti svojega navadnega hreščečega patosa ni potegnil na dan, govoril je presekano, se neprestano popravljal in napravil z mučnimi pavzami in zategovanjem glasu utis, kot da govori parlamentaren novinec. Besedo »pravno prepričanje« in »pravni nazor« je ponavljal tisočkrat. Prezirljiv smeh je bil topot

pravi odgovor voditelju S. L. S., ki je poskusil udariti končno tudi na narodno struno, češ da se rešujejo narodne pravice, če volijo kamniški kmetje z meščani. Torej če bi bil Detela, ta nemško-klerikalni kandidat izvoljen, bi bilo to v narodnem interesu! Nato je dr. Šusteršič napovedal, da se S. L. S. ne upa biti za dr. Peganov predlog, češ potem bi se moralo razveljaviti tudi mandat — dr. Egerja. Zato ne moremo biti dosledni, tako je izdal samega sebe dr. Šusteršič!

Za grofom Barbo je povzel besedo dr. Triller. Kakor bič so padle njegove besede po klerikalni stranki. Udarce za udarcem — da so klerikalci večidel zbežali iz dvorane, ker je vendar tega in onega občila rdečica. Verolomnost, to besedo je dr. Triller vržal nasprotniku v obraz — spravili so ta za moža najhujši očitke brez ugovora. Bil pa je naravnost prizor za bogove, ko je ironično zaklical dr. Triller Šukljeju, da je tudi on bil enkrat izvoljen na Dolenjskem na tak »nezakonit« način. Šuklje je komaj preizkal skeleči udarec, a ne z besedico si ni upal ugovarjati. Bilo nam je ta hip jasno: danes vaša stranka v deželnem zboru dominira, ona ukazuje, ker ima na svoji strani veličastvo pravice. Na obtožni klopi sta bila Višnikar in Lenarčič, ne, prezirljivo sta lahko gledala globoko dol, kjer je blede jeze, strasti in osramočenja klerikalna stranka kot prava hudodelka trepetala pod moralnimi udarci naprednih govornikov. Dr. Triller, Lenarčič, Višnikar, dr. Vilfan in dr. Tavčar so imeli krasen nastop. Ko je sivolasi naš Višnikar, ki je kakor pravi sodnik povsem stvarno judiciral klerikalno zakonolomstvo, povzdignil tri prste desne roke spominjajoč klerikalne poslance na storjeno obljubo, da se drže zakona, si niti glavar niti poročevalec nista upala gledati govorniku v oko, ampak plaho zrla v tla. Celu brezobrazni dr. Šusteršič ni vstrajal, ampak bežal pred Višnikarjevim bičem. Dr. Pegan pa je dobil lekcijo, ki se naj jo navadi na izust. Dr. Kreka ni bilo na spregled, da bi branil s krščansko-socialnega stališča. Da krije zadrego, je začel Pegan brati »Slov. Narod«. Še huje pa je žgal, ko je Lenarčič v krasnem govoru dokazal absurdnost klerikalne taktike, ko pa je namignil, kar so klerikalci pri volitvah v »Trgovsko zbornico« zagrešili, je rdečica občila dr. Pegan. Ali se mar čuti prizadetega? Dr. Tavčarju se klerikalci sploh niso upali odgovarjati, bolj in bolj so lezli k tlem ter končno na usta dr. Šusteršiča ponižno izjavljali, da oni ne morejo zato, kar »Slovenec« piše. Desavuirali so ob splošnem smehu svoje glasilce, kakor da jih je »Slovenec« sram, dasi sami vanj pišejo. Dr. Šusteršič je govoril klavirno, da ga je vsak meklie uničil. Ker je pa nazvepljal dr. Pegan h koncu, to pa ni omenka vredno. Zakaj se Egrov mandat ne razveljavi? Odgovoril je Peganček, da raditega ne, ker bi bil Eger izvoljen, ako bi v Ribnici vsi kmečki občinarji volili! Znano je, da slovenskemu kandidatu Višnikarju niti 50 glasov ni manjkalo, kmečkih volilcev pa bi se imelo po klerikalnem predlogu priklopiti nad 100. Ali bi ti klerikalci tudi Egerja volili? Le tem potem si moremo razlagati besede blamiranega Pegana.

Ko se je bližala justifikacija naprednih poslancev, je dal glavar izprazniti galerije. Bali so se prič naj-sramotnejšega čina v Kranjski zgodovini.